

3. AVH:n sairastaneiden kuntoutus

Mahdollista AVH:n sairastaneen ja hänen läheisensä osallistuminen kuntoutussuunnitelman laatimiseen ja sen toteutumisen seurantaan, sillä

- **AVH:n sairastaneilla ja heidän läheisillään ilmeisesti on tarve saada tietoa kuntoutumista ja toimintakykyä edistävistä keinoista. (B)**

AVH:n sairastaneiden ja/tai heidän hoitoonsa osallistuneiden läheisten tunnistamat ohjauksen tarpeet liittyivät toimintakyvyn muutoksiin, fysikaaliseen hoitoon, liikkumisessa avustamiseen (esimerkiksi vuoteesta tuoliin) sekä liikuntaan.

Järjestelmällisessä katsauksessa¹ (n = 21 tutkimusta) kuvattiin AVH:n sairastaneiden ja heidän hoitoonsa osallistuneiden läheisten (n = 1 778, joista 1 029 oli potilaita) ohjauksen tarpeita. Tutkimusten menetelmällisen heterogeenisyyden takia katsauksen tulokset esitettiin narratiivisessa muodossa. Määrällisten tutkimusten (n = 14) aineistonkeruumenetelminä oli käytetty kyselylomakkeita. Laadullisten tutkimusten (n = 5) aineistot oli kerätty yksilö- tai ryhmähaastatteluin. Monimenetelmätutkimuksista (n = 2) toisessa oli käytetty kyselylomakkeiden lisäksi haastattelua ja toisessa aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Tutkimukset oli tehty Isossa-Britanniassa (n = 6), Yhdysvalloissa (n = 4), Australiassa (n = 3), Hollannissa (n = 3), Etelä-Koreassa (n = 2), Saksassa (n = 1), Hongkongissa (n = 1) ja Uudessa-Seelannissa (n = 1).

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/10

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu kymmeneen tutkimukseen.

- **AVH:n sairastaneet ilmeisesti kokevat kuntoutuksen suunnittelun ja seurannan tärkeäksi. (B)**

AVH:n sairastaneilla oli kuntoutussuunnitelmaan, ohjaukseen ja kuntoutusmenetelmiin liittyviä tarpeita, joihin ei ollut vastattu. Nämä ilmenivät esimerkiksi toiveena, että heidän kuntoutumistaan seurataan ja he saisivat oikea-aikaista, jatkuvaa ja yksilöityä kuntoutusta.

Järjestelmällisessä katsauksessa ja metasynteessissä² (n = 24 tutkimusta) kuvattiin AVH:n sairastaneiden palvelujen turvin asuvien aikuisten (n = 378) tyydyttämättä jääneitä tarpeita sairastaneiden näkökulmasta. AVH:n sairastaneet olivat kotiutuneet sairaalasta 0,5 kk–24 vuotta aiemmin. Aineisto perustuu laadullisiin tutkimuksiin (n = 21) ja monimenetelmätutkimuksiin (n = 3), joissa oli käytetty aineistonkeruumenetelminä syvähaastattelua, fokusryhmä-haastattelua, puolistrukturoitua haastattelua sekä lomakehaastattelua. Analyysimenetelminä oli käytetty viitekehysanalyysiä (n = 5), fenomenologista lähestymistapaa (n = 4), hermeneuttisfenomenologista analyysiä (n = 1), teemoittelua (n = 5), grounded teoriaa (n = 4), sisällön analyysiä (n = 3) ja kuvailevaa analyysiä (n = 1). Mukana oli tutkimuksia Isosta-Britanniasta (n = 5), Australiasta (n = 4), Ruotsista (n = 4), Yhdysvalloista (n = 3),

Kanadasta (n = 3), Norjasta (n = 2), Malesiasta (n = 1), Italiasta (n = 1) ja Islannista (n = 1).

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/10

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu neljään tutkimukseen

Auta AVH:n sairastanutta löytämään itselleen sopivia kuntoutusta edistäviä toimintatapoja, sillä

➤ selkeät kuntoutustavoitteet saattavat edistää AVH:n sairastaneiden kokemusta omahoitokyvystään. (C)

AVH:n sairastaneiden kokemus omahoitokyvystä parani, kun he saivat tukea kuntoutumistavoitteiden asettamiseen, selkeyttämiseen ja ilmaisemiseen. Ei kuitenkaan ollut selvää, heijastuivatko käsitykset omahoitokyvystä todellisiin käyttäytymiseen liittyviin tuloksiin. AVH:n sairastaneet, jotka saivat tukea tavoitteiden asettamiseen, pystyivät palauttamaan hoidon tavoitteet paremmin mieleen myöhemmin ja hallitsemaan enemmän tehtäviä, kuin he, jotka eivät saaneet tukea tavoitteiden asettamiseen.

Järjestelmällisessä katsauksessa³ kuvattiin tavoitteiden asettamisen vaikutuksia AVH:sta kuntoutumisessa. Katsaus käsitti 17 tutkimusta, joihin osallistui 614 AVH:n sairastanutta, 43 ammattilaista ja 38 hoitajaa. Tutkimuksista 11 oli määrällisiä ja kuusi laadullisia. Tutkimukset oli tehty Australiassa (n = 5), Yhdysvalloissa (n = 3), Isossa-Britanniassa (n = 3), Ruotsissa (n = 3), Kanadassa (n = 1), Sloveniassa (n = 1) ja Uudessa Seelannissa (n = 1).

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/11

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu kahteen kvasikokeelliseen tutkimukseen. Toisen tutkimuksen menetelmällinen laatu oli arvioitu kohtalaiseksi ja toisen heikoksi.

➤ aiemmin toimiviksi todetut selviytymismenetelmät saattavat lisätä työikäisten AVH:n sairastaneiden kyvykkyyden tunnetta kuntoutumisessa. (C)

Usko omaan kyvykkyyteen ilmeni aiemmin hyväksi havaittujen selviytymismenetelmien käytönä kuntoutumisessa. Esimerkiksi liikunnallisuus elämänfilosofiana ja sitä kautta osallistumisen kuntoutukseen ja toipumiseen liittyviin aktiviteetteihin lisäsi potilaiden tunnetta omasta kyvykkyydestä ja elämän merkityksellisyydestä, kun kuntoutustavoitteita saavutettiin asteittain.

Tšekkiläisessä laadullisessa tutkimuksessa⁴ tarkasteltiin työikäisten aikuisten (n = 9) kokemuksia ja ajatuksia 12–24 kuukautta ensimmäisen aivoverenkiertohäiriön jälkeen. Tutkimuksen aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla yksilöhaastatteluilla ja analysoitiin tulkinnallisella fenomenologisella analyysillä (Interpretative Phenomenological Analysis, IPA). Osallistujien ikä oli 41–50 vuotta, heistä 44 % (n = 4) oli naisia ja aivoverenkierronhäiriöstä oli aikaa 12–24 kuukautta.

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 8/10, puutteet kriteereissä 3 ja 7

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Osallistujina oli vain työikäisiä aivoinfarktipotilaita.

Lähteet

1. Hafsteinsdóttir TB, Vergunst M, Lindeman E, et al. Educational needs of patients with a stroke and their caregivers: A systematic review of the literature. *Patient Education and Counseling* 2011; 85: 14-25. DOI: 10.1016/j.pec.2010.07.046.
2. Guo Y, Zhang Z, Lin B, et al. The unmet needs of community-dwelling stroke survivors: a systematic review of qualitative studies. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021; 18: 2140-2218. DOI: 10.3390/ijerph18042140.
3. Sugavanam T, Mead G, Bulley C, et al. The effects and experiences of goal setting in stroke rehabilitation - a systematic review. *Disability and Rehabilitation* 2013; 35: 177-190. DOI: 10.3109/09638288.2012.690501.
4. Šaňáková Š, Gurková E, Štureková L, et al. How to return? experiences of patients in working age after first Ischaemic stroke: an interpretative phenomenological analysis of patientacute accents perspective at 12-24 months post-stroke. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being* 2024; 19: 2398249. DOI: 10.1080/17482631.2024.2398249.